

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสันสกฤต

๑. ชื่อหลักสูตร

- ๑.๑. ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันสกฤต
๑.๒. ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ : Master of Arts Program in Sanskrit

๒. ชื่อปริญญา

- ๒.๑ ชื่อเต็มภาษาไทย : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สันสกฤต)
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Master of Arts (Sanskrit)
๒.๒ ชื่อย่อภาษาไทย : พธ.ม. (สันสกฤต)
ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : M.A. (Sanskrit)

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- ๓.๑ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.๒ ภาควิชาบาลีและสันสกฤต คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. หลักการและเหตุผล ปรัชญา และวัตถุประสงค์

๔.๑ หลักการและเหตุผล

“ภาษาสันสกฤต” เป็นภาษาโบราณตะวันออกที่สำคัญภาษาหนึ่ง ใช้ทางปรัชญาศาสนาทั้งศาสนาพราหมณ์ ฮินดู พุทธศาสนา และวรรณคดี ผู้ที่มีความรู้ทางภาษาสันสกฤตจะสามารถเข้าถึงปรัชญาและหลักธรรมของศาสนาพราหมณ์ ฮินดู และพุทธศาสนาได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง แต่การศึกษาระดับพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาสันสกฤตนั้น ยังไม่มีเพียงพอที่จะเอื้อโอกาสให้แก่ผู้สนใจใฝ่รู้ได้ศึกษาค้นคว้าวิชาการด้านนี้ อย่างเต็มที่ จึงควรที่จะขยายการศึกษาภาษาสันสกฤตให้สูงขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้พระสงฆ์และผู้สนใจทั่วไปได้ ศึกษาวิเคราะห์ห้วงอวกาศอย่างกว้างขวาง และเป็นการขยายพรมแดนแห่งความรู้ด้านภาษาสันสกฤตให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

๔.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันสกฤต ให้มีความรู้แตกฉานในภาษาสันสกฤต สามารถวิเคราะห์ห้วงอวกาศหลักปรัชญาศาสนาทั้งศาสนาพราหมณ์ ฮินดู พุทธศาสนา และวรรณคดี และสามารถนำเสนอองค์ความรู้ด้านภาษาสันสกฤตต่อสังคม

๕. โครงสร้างหลักสูตร แผน ก (๒)

๕.๑ จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ๓๘ หน่วยกิต

๕.๒ โครงสร้างหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันสกฤต

โครงสร้างหลักสูตร	แผน ก (๑)	แผน ก (๒)	แผน ข
๑. หมวดวิชาบังคับ		๘	
๒. หมวดวิชาเอก		๑๒	
๓. หมวดวิชาเลือก		๖	
๔. วิทยานิพนธ์		๑๒	
รวมทั้งสิ้น		๓๘	

๖. รายวิชาในหลักสูตร

๖.๑ หมวดวิชาบังคับ จำนวน ๘ หน่วยกิต

๖๑๑ ๑๐๑	ภาษาสันสกฤตเร่งรัด* Intensive Sanskrit	(๖) (๖-๐-๑๒)
๖๑๑ ๑๐๒	ประวัติวรรณคดีสันสกฤต History of Sanskrit Literature	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๒๐๓	ไวยากรณ์สันสกฤตขั้นสูง Advanced Sanskrit Grammar	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๐ ๑๐๔	ภาษาอังกฤษ* English	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๐ ๒๐๕	กรรมฐาน* Buddhist Meditation	(๒) (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๒๐๖	ระเบียบวิธีวิจัยทางสันสกฤต Research Methodology in Sanskrit	๓ (๓-๐-๖)

หมายเหตุ* รายวิชารหัส ๖๑๑ ๑๐๑, ๖๐๐ ๑๐๔ และ ๖๐๐ ๒๐๕ เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต

๖.๒ หมวดวิชาเอก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

นิตินิติทั้งแผน ก (๒) ต้องศึกษารายวิชา ดังต่อไปนี้

๖๑๑ ๒๐๗	แปลและแต่งสันสกฤต Sanskrit Translation and Composition	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๒๐๘	ไวยากรณ์ปาณินิ Panini Grammar	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๐๕	ปรัชญาปารมิตา The Prajnaparamita	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๐	กวีนิพนธ์อัสวโหมษ Asvaghosa's Poetry	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๑	สันสกฤตภาษาศาสตร์ Linguistic Approach to Sanskrit	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๔๑๒	สัมมนาสันสกฤต Seminar on Sanskrit	๒ (๒-๐-๔)

๖.๓ หมวดวิชาเลือก

สำหรับนิตินิติศึกษาแผน ก (๒) ให้เลือกศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยเลือกศึกษาจากรายวิชาต่อไปนี้

๖๑๑ ๓๑๓	คัมภีร์พระเวท The Vedas	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๔	ฤคเวท The Rgveda	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๕	มหากาพย์และปุราณะ Epics and Puraṇa	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๖	พรหมสูตร The Brahmasutru	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๗	นิทานคติธรรมสันสกฤต Sanskrit Fables	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๘	วรรณคดีประเภทอวทาน A vadāna Literature	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๙	คัมภีร์สันสกฤตทางพระพุทธศาสนา Buddhist Sanskrit Texts	๒ (๒-๐-๔)

๖๑๑ ๓๒๐	นยายพิณฑุ The Nyayabindu	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๑	มหาสุขาวตีวยหสูตร The Mahasukhavativyuhastura	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๒	มหาวัสตุ The Mahavastu	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๓	กวีนิพนธ์สันสกฤต Sanskrit Poetry	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๔	อลังการศาสตร์ Alankarasastra	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๕	ไวยากรณ์ปรากฏ Prakrit Grammar	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๖	ภาษาฮินดีพื้นฐาน Elementary Hindi	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๗	ปรัชญาในคัมภีร์สันสกฤต Philosophy in Sanskrit texts	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๘	คัมภีร์อุปนิษัต The Upaniṣads	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๙	มูลมาธยมกการิกา The Mūlamadhyamakakārika	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๓๐	ปรัชญาอินเดีย ๖ สำนัก The Six Systems of Indian Philosophy	๒ (๒-๐-๔)

๖.๔ วิทยานิพนธ์

๖๑๑ ๔๐๐	วิทยานิพนธ์ Thesis	๑๒ หน่วยกิต

๗. แผนการศึกษา แผน ก (๒)

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๑	หมวดวิชาบังคับ	
	๖๑๑ ๑๐๑ ภาษาสันสกฤตเร่งรัด	(๖)
	๖๐๐ ๑๐๔ ภาษาอังกฤษ	(๓)
	๖๑๑ ๑๐๒ ประวัติวรรณคดีสันสกฤต	๒
	หมวดวิชาเลือก	
	เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก จำนวน ๒ รายวิชา	๔
	รวม	๖

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๒	หมวดวิชาบังคับ	
	๖๑๑ ๒๐๓ ไวยากรณ์สันสกฤตขั้นสูง	๓
	๖๐๐ ๒๐๕ กรรณฐาน	(๒)
	๖๑๑ ๒๐๖ ระเบียบวิธีวิจัยทางสันสกฤต	๓
	หมวดวิชาเอก	
		๖๑๑ ๒๐๗ แปลและแต่งสันสกฤต
	๖๑๑ ๒๐๘ ไวยากรณ์ปาณินิ	๒
	รวม	๑๐

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๓	หมวดวิชาเอก	
	๖๑๑ ๓๐๕ ปรัชญาปารมิตา	๒
	๖๑๑ ๓๑๐ กวีนิพนธ์อัสวโหมษ	๒
	๖๑๑ ๓๑๑ สันสกฤตภาษาศาสตร์	๒
	หมวดวิชาเลือก	
	เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก จำนวน ๑ รายวิชา	๒
	รวม	๘

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๔	หมวดวิชาบังคับ ๖๑๑ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์	๑๒
	หมวดวิชาเอก ๖๑๑ ๔๑๒ สัมมนาสันสกฤต	๒
	รวม	๑๔

๘. แนวสัขเปรายวิชา

๘.๑ หมวดวิชาบังคับ จำนวน ๘ หน่วยกิต

๖๑๑ ๑๐๑ ภาษาสันสกฤตเร่งรัด (๖) (๖-๐-๑๒)

Intensive Sanskrit

ศึกษาการเขียนอักษรเทวนาครี การเทียบอักษรเทวนาครีกับอักษรโรมันและอักษรไทย การสนธิ การแจกคำนาม สรรพนาม จำนวนนับ คุณศัพท์ชั้นต่าง ๆ การแจกกริยาในระบบต่าง ๆ การประกอบกริยาด้วยปัจจัยกฤตพร้อมทั้งใช้คำอุปสรรคและนิบาต การสร้างคำโดยวิธีสมาส และโดยการประกอบด้วยปัจจัยนามกฤต ตัทธิศ การสร้างประโยค และการแปล

๖๑๑ ๑๐๒ ประวัติวรรณคดีสันสกฤต ๒ (๒-๐-๔)

History of Sanskrit Literature

ศึกษาประวัติวรรณคดีสันสกฤตตั้งแต่สมัยพระเวทถึงสมัยสันสกฤตแบบแผน

๖๑๑ ๒๐๓ ไวยากรณ์สันสกฤตขั้นสูง ๓ (๓-๐-๖)

Advanced Sanskrit Grammar

ศึกษาหลักและการใช้ภาษาสันสกฤตตามโครงสร้างภาษา ตลอดทั้งการแปลและแต่งภาษาสันสกฤตขั้นสูง

๖๐๐ ๑๐๔ ภาษาอังกฤษ (๓) (๓-๐-๖)

English

ศึกษาภาษาอังกฤษโดยการฝึกจริง ใให้เกิดความชำนาญทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านการเขียน การพูด การอ่าน การฟัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เน้นการอภิปรายในหัวข้อคำสอนของพระพุทธศาสนา เช่น ศีล ๕ พระรัตนตรัย ไตรลักษณ์ อริยสัจ ๓ มรรคมีองค์ ๘ ปฏิจจสมุปบาท กรรมและการเกิดใหม่

๖๐๐ ๒๐๕   **กรรมฐาน**   (๒) (๒-๐-๔)

Buddhist Meditation

ศึกษาหลักสมถกรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐาน ที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา และปกรณ์วิเสส รวมทั้งรูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานของสำนักต่าง ๆ ในสังคมไทย โดยเน้นศึกษา อารมณ์ของสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน ลำดับขั้นตอนของการเจริญกรรมฐาน และผลที่เกิดจากการ เจริญกรรมฐาน ได้แก่ สมาบัติ ๘ และวิปัสสนาญาณ ๑๖ เป็นต้น

๖๑๑ ๒๐๖   **ระเบียบวิธีวิจัยทางสันสกฤต**   ๓ (๓-๐-๖)

Research Methodology in Sanskrit

ศึกษาลักษณะและประเภทของงานวิจัย กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัย การรวบรวมและ วิเคราะห์ข้อมูล วิธีการเสนอผลงานวิจัย และศึกษาผลงานวิจัย พร้อมกับเสนอรายงานการค้นคว้า

๘.๒ หมวดวิชาเอก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๖๑๑ ๒๐๗   **แปลและแต่งสันสกฤต**   ๒ (๒-๐-๔)

Sanskrit Translation and Composition

ศึกษาภาษาไทยเป็นภาษาสันสกฤต ฝึกแปลภาษาสันสกฤตเป็นภาษาไทย และฝึกแต่งเรียงความภาษา สันสกฤต

๖๑๑ ๒๐๘   **ไวยากรณ์ปาณินิ**   ๒ (๒-๐-๔)

Panini Grammar

ศึกษาสูตรที่สำคัญในคัมภีร์อษฏาษยयी (อษฏาษยयी) ของปาณินิ พร้อมทั้งอธิบายสูตร เพื่อให้ทราบ แนวทางและวิธีการทางไวยากรณ์ตามแบบปาณินิ

๖๑๑ ๓๐๕   **ปรัชญาปารมิตา**   ๒ (๒-๐-๔)

The Prajnaparamita

ศึกษาเนื้อหาและแนวคิดจากคัมภีร์ปรัชญาปารมิตา (ปรัชญาปารมิตา)

๖๑๑ ๓๑๐   **กวีนิพนธ์อัสวโหมษ**   ๒ (๒-๐-๔)

Asvaghosa's Poetry

ศึกษาเนื้อหาและวรรณศิลป์จากคัมภีร์พุทธจรีต (พุทธจรีต) และคัมภีร์เสานทรนันทะ (เสานทรนันท)

๖๑๑ ๓๑๑   **สันสกฤตภาษาศาสตร์**   ๒ (๒-๐-๔)

Linguistic Approach to Sanskrit

ศึกษาภาษาสันสกฤตตามหลักภาษาศาสตร์ทั้งระบบเสียง หน่วยคำ และโครงสร้างประโยค

๖๑๑ ๔๑๒ **สัมมนาสันสกฤต** ๒ (๒-๐-๔)

Seminar on Sanskrit

ศึกษาค้นคว้าและอภิปรายวรรณกรรมสันสกฤต เกี่ยวกับวรรณคดีสันสกฤตทางพระพุทธศาสนา
นิทานคติธรรม บทละคร กวีนิพนธ์ महाकाव्य และปุราณะ

๘.๓ หมวดวิชาเลือก

สำหรับนิสิตศึกษาแผน ก (๒) ให้เลือกศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต ในรายวิชาดังต่อไปนี้

๖๑๑ ๓๑๓ **คัมภีร์พระเวท** ๒ (๒-๐-๔)

The Vedas

ศึกษาวิเคราะห์ รูปแบบ เนื้อหาสาระ แนวคิด และเลือกแปลบางตอนจากคัมภีร์ยชุรเวท (ยชุรเวท)
สามเวท (สามเวท) และอาถรรเวท (อาถรรเวท)

๖๑๑ ๓๑๔ **ฤคเวท** ๒ (๒-๐-๔)

The Rgveda

ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ สำนวนถ้อยคำ แนวคิดคัมภีร์ฤคเวท และหลักภาษาที่เกี่ยวข้องกับพระเวท โดยเลือกศึกษา
สูกตะ (สูกฤค) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระอินทร์ (อินุท) พระอัคนิ (อคุนิ) พระวรุณ (วรุณ) และปุรุษา (ปุรุษา)

๖๑๑ ๓๑๕ **มหากาพย์และปุราณะ** ๒ (๒-๐-๔)

Epics and Purana

ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหาสาระ แนวคิด และเลือกแปลบางตอนจากคัมภีร์รามายณะ (รามายณะ)
มหากาพย์ (มหากาพย์) และปุราณะ (ปุราณะ)

๖๑๑ ๓๑๖ **พรหมสูตร** ๒ (๒-๐-๔)

The Brahmasutru

ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระ แนวคิด และเลือกแปลบางตอนจากพรหมสูตร (พรหมสูตร)

๖๑๑ ๓๑๗ **นิทานคติธรรมสันสกฤต** ๒ (๒-๐-๔)

Sanskrit Fables

ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหาสาระ และแนวคิดนิทานคติธรรมสันสกฤต เรื่องปัญญาตันตระ
(ปัญญาตันตระ) และเวตาลปัญญาวิงศติ (เวตาล ปัญญาวิงศติ)

๖๑๑ ๓๑๘ **วรรณคดีประเภทอวทาน** ๒ (๒-๐-๔)

A vadāna Literature

ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหาสาระ แนวคิด และเลือกแปลบางตอนจากคัมภีร์ทิพยาวทาน (ทิพยาว
ทาน) และอวทานศตกะ (อวทานศตกะ)

- ๖๑๑ ๓๑๕ **คัมภีร์สันสกฤตทางพระพุทธศาสนา** ๒ (๒-๐-๔)
 Buddhist Sanskrit Texts
 ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหาสาระ แนวคิด และเลือกแปลบางตอน จากคัมภีร์ลลิตวิสตระ (ลลิต
 วิสฺตร) คัมภีร์สัทธรรมปุณฑริกสูตร (สัทธรรมปุณฑริกสูตร)
- ๖๑๑ ๓๒๐ **นยายฟินทุ** ๒ (๒-๐-๔)
 The Nyayabindu
 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระ แนวคิด และเลือกแปลบางตอนจากนยายฟินทุ (นยายฟินทุ)
- ๖๑๑ ๓๒๑ **มหาสุขาวตีวฺยหฺสูตฺร** ๒ (๒-๐-๔)
 The Mahasukhavativyuhasutra
 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระ แนวคิด และเลือกแปลบางตอนจากคัมภีร์มหาสุขาวตีวฺยหฺสูตฺร
 (มหาสุขาวตีวฺยหฺสูตฺร)
- ๖๑๑ ๓๒๒ **มหาวัสฺตุ** ๒ (๒-๐-๔)
 The Mahavastu
 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระ แนวคิด และเลือกแปลบางตอนจากคัมภีร์มหาวัสฺตุ (มหาวัสฺตุ)
- ๖๑๑ ๓๒๓ **กวีนิพนธ์สันสกฤต** ๒ (๒-๐-๔)
 Sanskrit Poetry
 ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะ โครงสร้างกวีนิพนธ์สันสกฤตทางด้านเนื้อหา และวรรณศิลป์ โดยเลือกศึกษา
 จากรมฺวศ (รฺมฺวศ) และ กิราตารชุนีเย (กิราตารชุนีเย)
- ๖๑๑ ๓๒๔ **อลังการศาสตร์** ๒ (๒-๐-๔)
 Alankarasastra
 ศึกษาวิเคราะห์อลังการในภาษาสันสกฤตด้านเสียงและความหมาย
- ๖๑๑ ๓๒๕ **ไวยากรณ์ปรากฤต** ๒ (๒-๐-๔)
 Prakrit Grammar
 ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างภาษาปรากฤตประเภทต่าง ๆ การกลายเสียงจากสันสกฤตเป็นปรากฤต การ
 แจกวิภัตตินาม สรรพนาม สังกยา และอาชยาด
- ๖๑๑ ๓๒๖ **ภาษาฮินดีพื้นฐาน** ๒ (๒-๐-๔)
 Elementary Hindi
 ศึกษาอักษรวิธี คำนาม สรรพนาม คำบุรพบท กริยาในกาลต่าง ๆ และบทสนทนาเบื้องต้น
- ๖๑๑ ๓๒๗ **ปรัชญาในคัมภีร์สันสกฤต** ๒ (๒-๐-๔)
 Philosophy in Sanskrit texts
 ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา แนวคิดปรัชญา และเลือกแปลบางตอนจากคัมภีร์ภควัตคีตา (ภควัตคี
 ตา) คัมภีร์ลึงกาวตารสูตฺร (ลึงกาวตารสูตฺร) และคัมภีร์มหายานสูตฺราลังการ (มหายานสูตฺราลังการ)

๖๑๑ ๓๒๘ **คัมภีร์อุปนิษัท** ๒ (๒-๐-๔)

The Upaniṣads

ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระ แนวคิดปรัชญา และเลือกแปลบางตอนจากคัมภีร์อุปนิษัท (อุปนิษต)

๖๑๑ ๓๒๙ **มูลมาธยมกการิกา** ๒ (๒-๐-๔)

The Mūlamadhyamakakārika

ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระแนวคิด และเลือกแปลบางตอนจากมูลมาธยมกการิกา (มูลมาธยมกการิกา)

๖๑๑ ๓๓๐ **ปรัชญาอินเดีย ๖ สำนัก** ๒ (๒-๐-๔)

The Six Systems of Indian Philosophy

ศึกษาวิเคราะห์ปรัชญาอินเดีย ๖ สำนัก คือ นยายะ (นุยาย) ไวเศษิกะ (ไวเศษิก) สางขยะ (สางขุย) โยคะ (โยค) มีมางสา (มีมาสา) และเวทานตะ (เวทานต)

๘.๔ วิทยานิพนธ์

๖๑๑ ๔๐๐ **วิทยานิพนธ์** ๑๒ หน่วยกิต

Thesis

เป็นโครงการเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๕. โครงสร้างหลักสูตร แผน ข

๕.๑ จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ๔๐ หน่วยกิต

๕.๒ โครงสร้างหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาสันสกฤต

โครงสร้างหลักสูตร	แผน ก (๑)	แผน ก (๒)	แผน ข
๑. หมวดวิชาบังคับ			๘
๒. หมวดวิชาเอก			๑๒
๓. หมวดวิชาเลือก			๒๐
รวมทั้งสิ้น			๔๐

๕.๓ การแบ่งรายวิชาในการสอบประมวลความรู้

๕.๓.๑ นิสิตที่เลือกศึกษาแผน ก (๒) ไม่มีการสอบประมวลความรู้

๕.๓.๒ นิสิตที่เลือกศึกษาแผน ข หลังจากที่ได้ศึกษารายวิชา และได้หน่วยกิตสะสมครบทุกรายวิชา ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ต้องสอบประมวลความรู้ใน ๒ หมวดวิชา คือ หมวดวิชาเอก ๓ รายวิชา และ หมวดวิชาเลือก ๒ รายวิชา

๑๐. รายวิชาในหลักสูตร

๑๐.๑ หมวดวิชาบังคับ จำนวน ๘ หน่วยกิต

๖๑๑ ๑๐๑	ภาษาสันสกฤตเร่งรัด* Intensive Sanskrit	(๖) (๖-๐-๑๒)
๖๑๑ ๑๐๒	ประวัติวรรณคดีสันสกฤต History of Sanskrit Literature	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๒๐๓	ไวยากรณ์สันสกฤตขั้นสูง Advanced Sanskrit Grammar	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๐ ๑๐๔	ภาษาอังกฤษ* English	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๐ ๒๐๕	กรรมฐาน* Buddhist Meditation	(๒) (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๒๐๖	ระเบียบวิธีวิจัยทางสันสกฤต Research Methodology in Sanskrit	๓ (๓-๐-๖)

หมายเหตุ* รายวิชาการรหัส ๖๑๑ ๑๐๑, ๖๐๐ ๑๐๔ และ ๖๐๐ ๒๐๕ เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต

๑๐.๒ หมวดวิชาเอก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

นิตินิตทั้งแผน ข ต้องศึกษารายวิชา ดังต่อไปนี้

๖๑๑ ๒๐๓	แปลและแต่งสันสกฤต Sanskrit Translation and Composition	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๒๐๘	ไวยากรณ์ปาณินิ Panini Grammar	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๐๕	ปรัชญาปารมิตา The Prajnaparamita	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๐	กวีนิพนธ์อัสวโหมษ Asvaghosa's Poetry	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๑	สันสกฤตภาษาศาสตร์ Linguistic Approach to Sanskrit	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๔๑๒	สัมมนาสันสกฤต Seminar on Sanskrit	๒ (๒-๐-๔)

๑๐.๓ หมวดวิชาเลือก

สำหรับนิตินิตศึกษาแผน ข ให้เลือกศึกษา ไม่น้อยกว่า ๒๐ หน่วยกิต โดยเลือกศึกษาจากรายวิชาต่อไปนี้

๖๑๑ ๓๑๓	คัมภีร์พระเวท The Vedas	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๔	ฤคเวท The Rgveda	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๕	มหากาพย์และปุราณะ Epics and Purana	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๖	พรหมสูตร The Brahmasutru	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๗	นิทานคติธรรมสันสกฤต Sanskrit Fables	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๘	วรรณคดีประเภทอวทาน A vadana Literature	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๑๙	คัมภีร์สันสกฤตทางพระพุทธศาสนา Buddhist Sanskrit Texts	๒ (๒-๐-๔)

๖๑๑ ๓๒๐	นยายพินทุ The Nyayabindu	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๑	มหาสุขาวดีวยุหสูตร The Mahasukhavativyuhastura	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๒	มหาวัสตุ The Mahavastu	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๓	กวีนิพนธ์สันสกฤต Sanskrit Poetry	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๔	อลังการศาสตร์ Alankarasastra	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๕	ไวยากรณ์ปรากฤต Prakrit Grammar	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๖	ภาษาฮินดีพื้นฐาน Elementary Hindi	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๗	ปรัชญาในคัมภีร์สันสกฤต Philosophy in Sanskrit texts	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๘	คัมภีร์อุปนิษัต The Upaniṣads	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๒๙	มูลมาธยมกการิกา The Mūlamadhyamakakārika	๒ (๒-๐-๔)
๖๑๑ ๓๓๐	ปรัชญาอินเดีย ๖ สำนัก The Six Systems of Indian Philosophy	๒ (๒-๐-๔)

๑๑. แผนการศึกษา แผน ข

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๑	หมวดวิชาบังคับ	
	๖๑๑ ๑๐๑ ภาษาสันสกฤตเร่งรัด	(๖)
	๖๐๐ ๑๐๔ ภาษาอังกฤษ	(๓)
	๖๑๑ ๑๐๒ ประวัติวรรณคดีสันสกฤต	๒
	หมวดวิชาเลือก	
	แผน ข เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก จำนวน ๒ รายวิชา	๔
	รวม	๖

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๒	หมวดวิชาบังคับ	
	๖๑๑ ๒๐๓ ไวยากรณ์สันสกฤตชั้นสูง	๓
	๖๐๐ ๒๐๕ วรรณฐาน	(๒)
	๖๑๑ ๒๐๖ ระเบียบวิธีวิจัยทางสันสกฤต	๓
	หมวดวิชาเอก	
	๖๑๑ ๒๐๗ แปลและแต่งสันสกฤต	๒
	๖๑๑ ๒๐๘ ไวยากรณ์ปาณินิ	๒
	หมวดวิชาเลือก	
แผน ข เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก จำนวน ๑ รายวิชา	๒	
	รวม	๑๒

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๓	หมวดวิชาเอก	
	๖๑๑ ๓๐๕ ปรัชญาปารมิตา	๒
	๖๑๑ ๓๑๐ กวีนิพนธ์อัสวโหมษ	๒
	๖๑๑ ๓๑๑ สันสกฤตภาษาศาสตร์	๒
	หมวดวิชาเลือก	
แผน ข เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก จำนวน ๒ รายวิชา	๔	
	รวม	๑๐

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๔	หมวดวิชาเอก	
	๖๑๑ ๔๑๒ สัมมนาสันสกฤต	๒
	หมวดวิชาเลือก	
แผน ข เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก จำนวน ๕ รายวิชา	๑๐	
	รวม	๑๒